

**Департамент екології та природних ресурсів
Рівненської облдержадміністрації**

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
стану довкілля Рівненської області**

березень та 1 квартал 2019 року

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Стан атмосферного повітря	4
2. Радіаційний стан атмосферного повітря	7
3. Викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення	8
4. Стан поверхневих вод	8
5. Скиди в поверхневі водні об'єкти	11
6. Радіаційний стан поверхневої та стічної води АЕС	11
7. Стан поводження з відходами та непридатними і забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР)	12

В с т у п

У даному інформаційно-аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація стосовно забруднення атмосферного повітря, стану поверхневих вод та радіаційної обстановки в Рівненській області за березень та 1 квартал 2019 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснювався на основі даних спостережень за вмістом забруднювальних речовин у м. Рівне на 3 стаціонарних постах спостережень, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології.

Аналіз радіаційного забруднення атмосферного повітря здійснювався на основі даних спостережень в м. Рівне, м. Сарни, м. Дубно на 4 постах спостереження, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології.

Аналіз викидів в атмосферне повітря підприємствами здійснювався на основі даних спостережень стаціонарних джерел викидів, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції у Рівненській області.

Аналіз стану поверхневих вод виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Рівненським обласним центром з гідрометеорології, Рівненською гідрогеолого-меліоративною експедицією, державною екологічною інспекцією в області, РОВКП ВКГ „Рівнеоблводоканал”.

Аналіз радіаційного забруднення поверхневих вод у зонах впливу Рівненської і Хмельницької атомних електростанцій здійснювався за вмістом у воді радіонуклідів на основі даних Рівненської гідрогеолого-меліоративної експедиції обласного управління водних ресурсів.

Аналіз скидів у поверхневі водні об'єкти підприємствами області здійснювався на основі даних, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції у Рівненській області.

Аналіз поводження з відходами здійснювався на основі даних, наданих за результатами перевірок Державної екологічної інспекції у Рівненській області, щодо наявності в області непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР), здійснювався на основі даних інвентаризації, наявних в Департаменті екології та природних ресурсів.

1. Стан атмосферного повітря

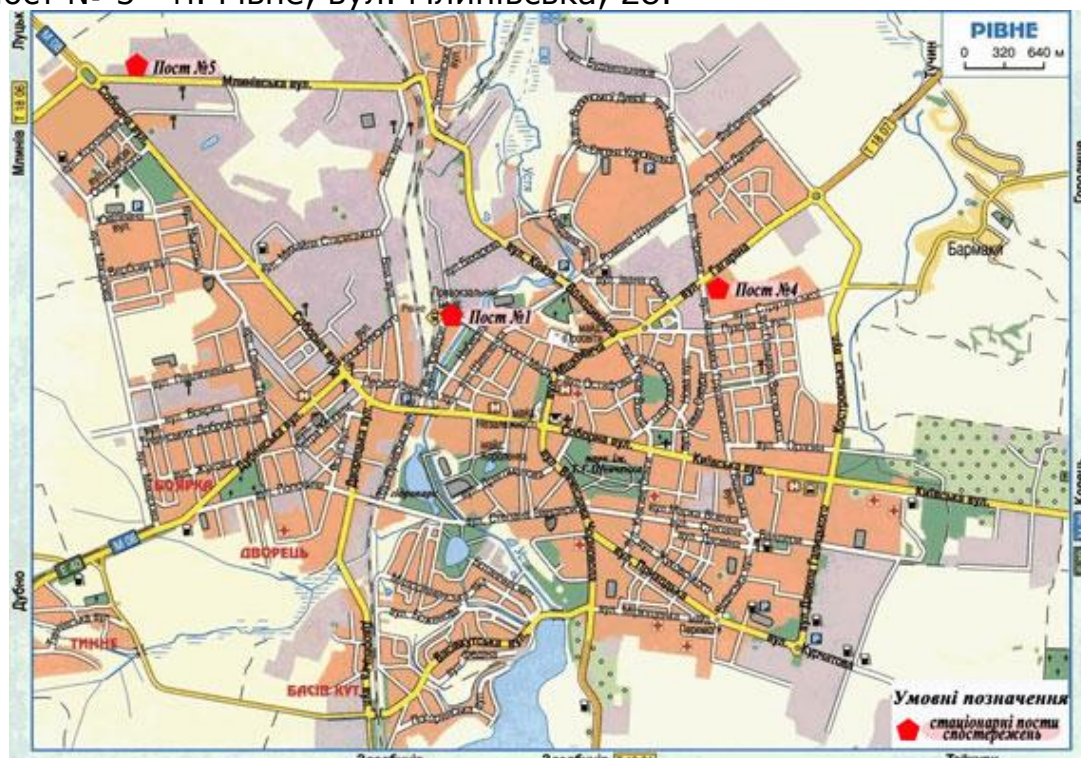
Систематичні спостереження за вмістом забруднювальних речовин у атмосферному повітрі м. Рівне здійснюються на 3 стаціонарних постах спостережень Рівненським обласним центром з гідрометеорології.

Стаціонарні пости спостережень:

Пост № 1 - м. Рівне, вул. Кіквідзе, площа залізничного вокзалу;

Пост № 4 - м. Рівне, вул. Грушевського, 1;

Пост № 5 - м. Рівне, вул. Млинівська, 28.

Оцінка стану атмосферного повітря здійснюється за середньомісячними та максимально-разовими концентраціями у кратності перевищень гранично – допустимих концентрацій (далі – ГДК) за 11 пріоритетними забруднюючими речовинами, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста Рівне.

Гранично - допустимі концентрації забруднювальних речовин в атмосферному повітрі наведено у табл.1

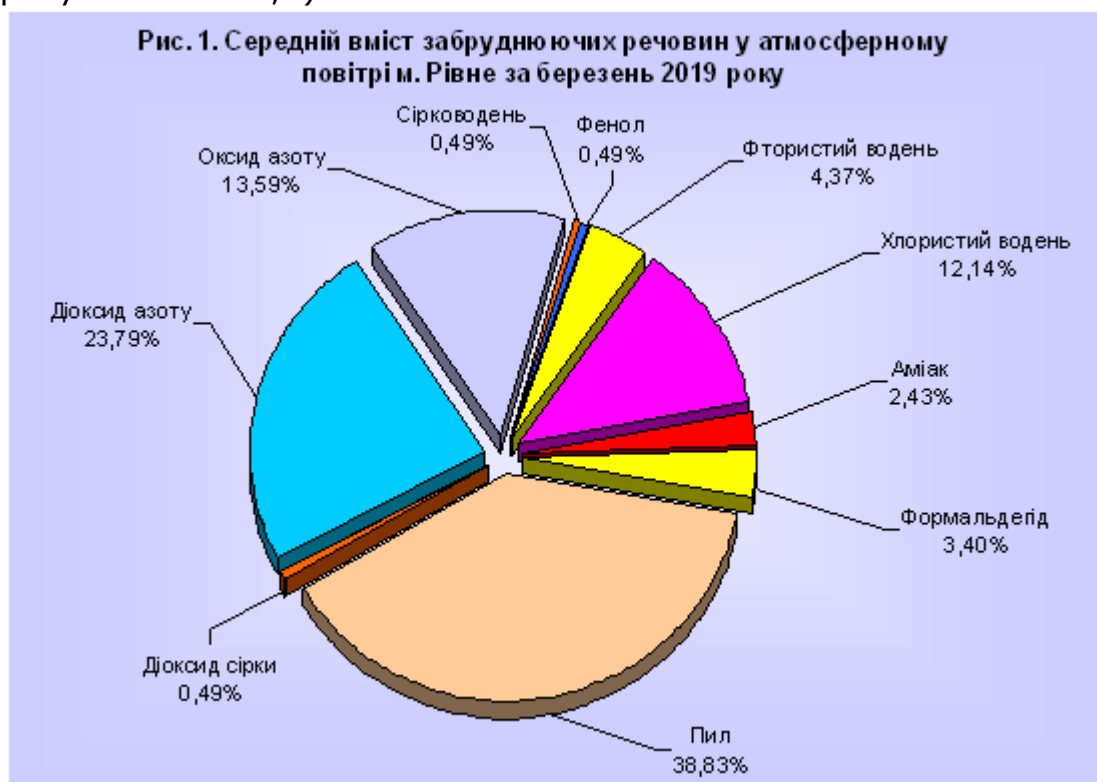
Таблиця 1. Гранично - допустимі концентрації (ГДК) забруднювальних речовин в атмосферному повітрі *

Забруднююча речовина	Середньодобова ГДК, мг/м ³	Максимально разова ГДК, мг/м ³
Пил	0,15	0,5
Діоксид сірки	0,05	0,5
Оксид вуглецю	3	5
Діоксид азоту	0,04	0,2
Оксид азоту	0,06	0,4
Сірководень	Не регламентується	0,008
Фенол	0,003	0,01
Фтористий водень	0,005	0,02
Хлористий водень	0,2	0,2
Аміак	0,04	0,2
Формальдегід	0,003	0,035

* Гранично-допустимі концентрації (ГДК) і орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднювальних речовин в атмосферному повітрі населених місць, затверджені наказами Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 № 201 та від 10.01.1997 № 8.

У березні 2019 року спостереження проводились щоденно та цілодобово, крім святкових днів. Всього відібрано та проаналізовано 2172 проби повітря на визначення 11 забруднювальних речовин.

Високого рівня забруднення атмосферного повітря не спостерігалось. Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) пріоритетними речовинами дещо збільшився в порівнянні з минулим роком і становив 7,3 (ІЗА у березні 2018 року становив 6,9).

Середньомісячні концентрації забруднювальних речовин, які зафіксовано на постах спостережень м. Рівне ілюструє діаграма, що наведена на рис. 2.

Значення середньомісячних концентрацій забруднювальних речовин в цілому у місті Рівне не перевищували середню добову ГДК, за винятком діоксиду азоту, фтористого водню і формальдегіду, та становили:

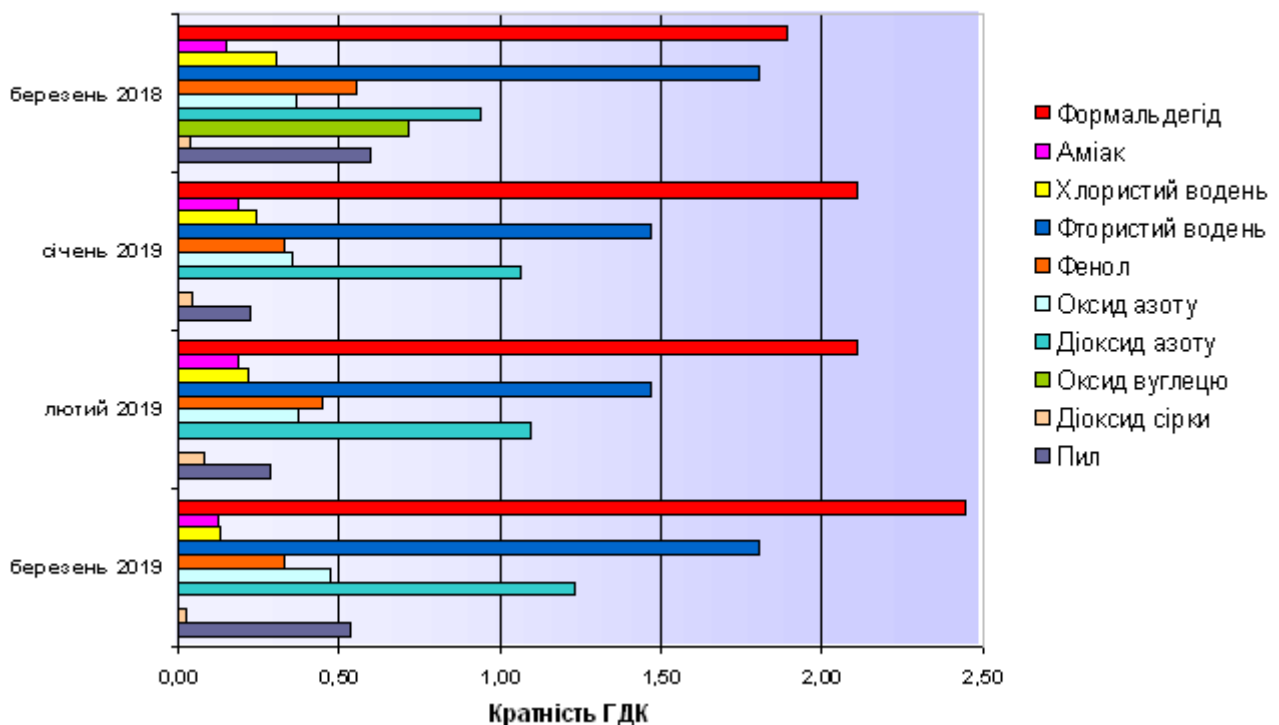
- пил – 0,5 ГДК;
- діоксид сірки – 0,03 ГДК;
- діоксид азоту – 1,2 ГДК;
- оксид азоту – 0,5 ГДК;

фенол – 0,3 ГДК;
 фтористий водень – 1,8 ГДК;
 хлористий водень – 0,1 ГДК;
 аміак – 0,1 ГДК;
 формальдегід – 2,4 ГДК.

Ситуація дещо погіршилась в порівнянні з минулим роком. У березні минулого року перевищення середньодобових гранично-допустимі концентрації спостерігались за двома забруднювальними речовинами, а саме за формальдегідом в 1,9 рази, фтористим воднем в 1,8 рази.

Динаміку вмісту середньомісячних концентрацій (в кратності середньодобових ГДК) за січень-березень 2019 року в порівнянні з березнем минулого року ілюструє діаграма, наведена на рис. 3.

Рис. 3. Динаміка вмісту середньомісячних концентрацій (в кратності середньодобових ГДК) забруднюючих речовин в м. Рівне

Випадків високого забруднення з перевищенням середньо добових та максимально-разових ГДК більше ніж у 5 разів, не спостерігалось.

В окремих випадках, при несприятливих погодних умовах, максимальні концентрації забруднювальних речовин у атмосферному повітрі перевищували максимально-разові ГДК за фенолом, фтористим і хлористим воднем, та досягали:

фенол – 1,3 ГДК (зафіксовано 2 випадки перевищення максимально-разової ГДК);
 фтористий водень – 1,2 ГДК (12 випадків).
 хлористий водень – 1,3 ГДК (3 випадки).

Кислотність атмосферних опадів була в межах 6,48-7,19 од. рН, що відповідає встановленим нормативам (норма в межах 4,5-8,3 од. рН).

Вміст важких металів на постах мережі спостережень м. Рівне був в межах норми, перевищень встановлених нормативів не виявлено.

2. Радіаційний стан атмосферного повітря

Спостереження за радіаційним станом атмосферного повітря в Рівненській області здійснюються на 4 постах спостережень Рівненського обласного центру з гідрометеорології.

Пости спостережень:

Радіологічна лабораторія м. Рівне

АМСЦ Рівне - авіаметеорологічна станція цивільна м. Рівне, аеропорт

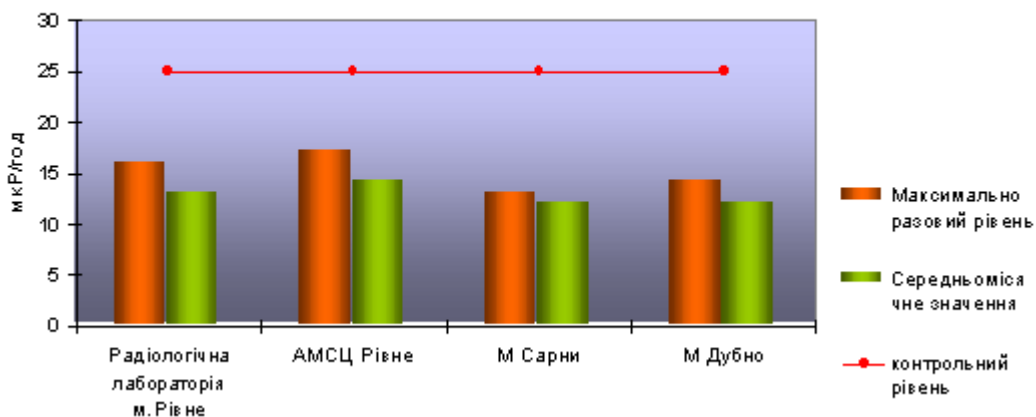
М Сарни - м. Сарни

М Дубно - м. Дубно

Оцінка радіаційного стану атмосферного повітря здійснюється за потужність експозиційної дози гамма – випромінювання.

Значення потужностей експозиційної дози гамма - випромінювання в Рівненській області ілюструє діаграма, наведена на рис. 4.

Рис.4. Радіоактивне забруднення атмосферного повітря Рівненської області у березні 2019 року

У березні 2019 року середнє значення потужності експозиційної дози гамма - випромінювання в Рівненській області становило 12,75 мкР/год, максимальне значення – 17 мкР/год, що нижче за рівень природного фону.

Найбільші значення середньомісячних рівнів спостерігалися в районі радіологічної лабораторії м. Рівне і АМСЦ Рівне, де середньомісячні рівні становили 13 мкР/год і 14 мкР/год, а максимальні рівні – 16 мкР/год та 17 мкР/год відповідно. Максимальні значення потужності експозиційної дози гамма - випромінювання не перевищували рівень природного фону. Росту величини експозиційної дози гамма-випромінювання в пунктах спостережень не встановлено. Появи „свіжих” радіоактивних продуктів не зареєстровано.

У березні 2019 року працювали чотири енергоблоки РАЕС.

Виробництво електроенергії ними за місяць склало відповідно 317, 48, 728 та 744 млн. кВт год.

З 6 березня 2019 року енергоблок №2 Рівненської АЕС перебуває у капітальному планово-попереджувальному ремонті, розрахованого на 63 календарні доби.

У березні на РАЕС відбулося обговорення будівництва майданчика для тимчасового зберігання вагонів з контейнерами для перевезення відпрацьованого ядерного палива в рамках впровадження модифікованої технології поводження з ВЯП американської корпорації Holtec International.

Радіаційний, протипожежний та екологічний стан на РАЕС і прилеглий території не змінювався й перебуває у межах діючих норм.

3. Викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

Контроль викидів у атмосферне повітря стаціонарних джерел забруднення протягом 1 кварталу 2019 року Держекоінспекцією у Рівненській області проводився на 4 підприємствах КП „Рокитнекомуненергія”, Острозьке КП „Теплоенергія”, ТОВ „Енергозбереження-Рівне” та ТОВ „Радивилівелеватор”.

Перевищення встановлених нормативів зафіксовано на 3 підприємствах:

- КП „Рокитнекомуненергія” на двох джерелах викидів за оксидом вуглецю до 2 ГДВ та від 2 до 5 ГДВ;
- Острозьке КП „Теплоенергія” на одному джерелі викидів за оксидом вуглецю до 2 ГДВ;
- ТОВ „Енергозбереження-Рівне” на двох джерелах викидів за оксидом вуглецю від 2 до 5 ГДВ.

4. Стан поверхневих вод

Оцінка якості поверхневих вод здійснюється на основі аналізу величин гідрохімічних показників у порівнянні з відповідними значеннями їх гранично-допустимих концентрацій (ГДК) та фоновими показниками. Гранично - допустимі концентрації гідрохімічних показників наведено у табл. 2.

Таблиця 2. Гранично - допустимі концентрації гідрохімічних показників.

№ з/п	Гідрохімічний показник	ГДК _{рг} для водних об'єктів рибогосподарського призначення*	ГДК _{гп} для водних об'єктів культурно-побутового водокористування***
1.	завислі речовини, мг/дм ³	25**	
2.	розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³		
3.	водневий показник, од. рН		
4.	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³	3**	
5.	ХСК, мг/дм ³		
6.	сухий залишок, мг/дм ³		
7.	магній, мг-екв/дм ³		
8.	кальцій, мг-екв/дм ³		
9.	хлориди, мг/дм ³		
10.	сульфати, мг/дм ³		
11.	фосфати, мг/дм ³	2,14**	
12.	фториди, мг/дм ³		
13.	азот амонійний, мг/дм ³	0,5-1**	
14.	амоній сольовий, мг/дм ³	0,64-1,285**	
15.	азот нітратний, мг/дм ³		
16.	нітрати, мг/дм ³		
17.	азот нітритний, мг/дм ³		
18.	нітрити, мг/дм ³		
19.	залізо загальне, мг/дм ³		
20.	мідь, мг/дм ³		
21.	цинк, мг/дм ³		
22.	марганець, мг/дм ³		
23.	хром ⁶⁺ , мг/дм ³		
24.	свинець, мг/дм ³		
25.	кадмій, мг/дм ³		
26.	нікель, мг/дм ³		
27.	нафтопродукти, мг/дм ³		
28.	АПАР, мг/дм ³		
29.	феноли, мг/дм ³		

Примітка** Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 30.07.2012 № 471

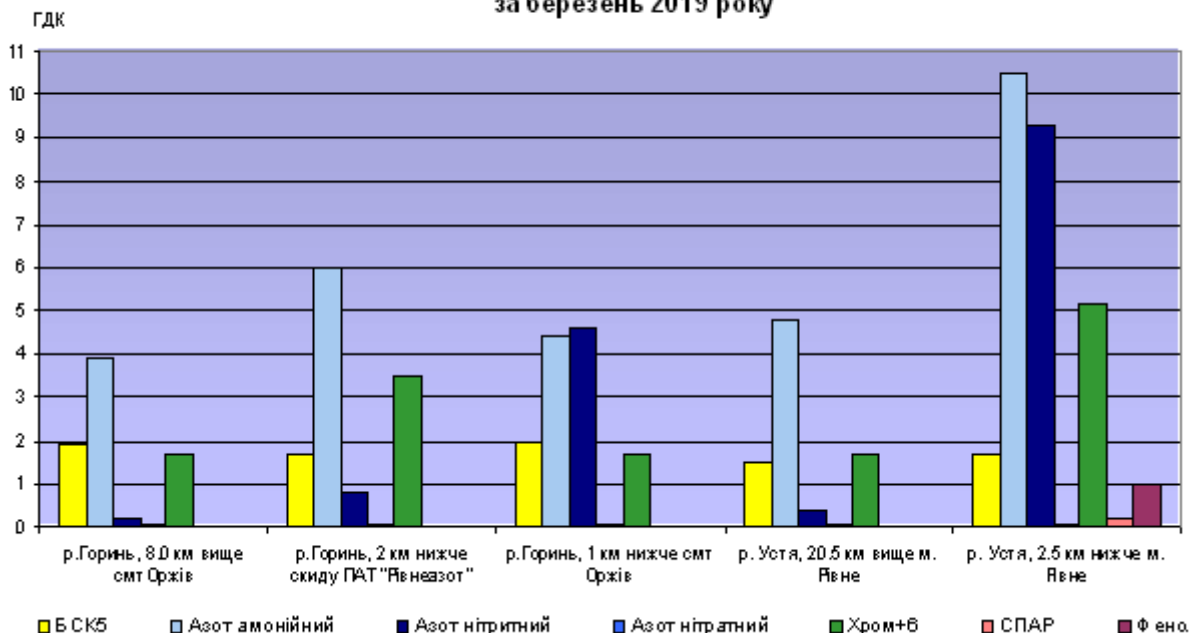
Концентрації забруднювальних речовин у воді річок порівнювались з гранично-допустимими концентраціям (ГДК) для водойм рибогосподарського призначення.

Рівненським обласним центром з гідрометеорології проводились спостереження на р. Горинь та Устя у 5 пунктах (вище та нижче міста Рівне, вплив підприємств ПАТ „Рівнеазот” та ТОВ „ОДЕК-Україна”).

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень в кратності ГДК ілюструє діаграма, наведена на рис. 5.

Рис. 5. Концентрації забруднюючих речовин (в кратності ГДК) за березень 2019 року

Зокрема, у березні відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

р. Горинь

у пункті 8 км вище смт Оржів:

БСК₅ – 1,9 ГДК, азот амонійний – 3,9 ГДК, хром шестивалентний – 1,7 ГДК

у пункті 2 км нижче скиду стічних вод з очисних споруд ПАТ "Рівнеазот":

БСК₅ – 1,7 ГДК, азот амонійний – 6 ГДК, хром шестивалентний – 3,5 ГДК, зріс вміст у воді зважених речовин з 2,5 до 7,8 мг/дм³

у пункті 1 км нижче смт Оржів, нижче скиду стічних вод з очисних споруд ТЗОВ „ОДЕК-Україна”:

БСК₅ – 2 ГДК, азот амонійний – 4,4 ГДК, азот нітритний – 4,6 ГДК, хром шестивалентний – 1,7 ГДК

р. Устя

у пункті 20,5 км вище м. Рівне:

БСК₅ – 1,5 ГДК, азот амонійний – 4,8 ГДК, хром шестивалентний – 1,7 ГДК

у пункті 2,5 км нижче м. Рівне:

БСК₅ – 1,7 ГДК, азот амонійний – 10,5 ГДК, азот нітритний – 9,3 ГДК, хром шестивалентний – 5,2 ГДК

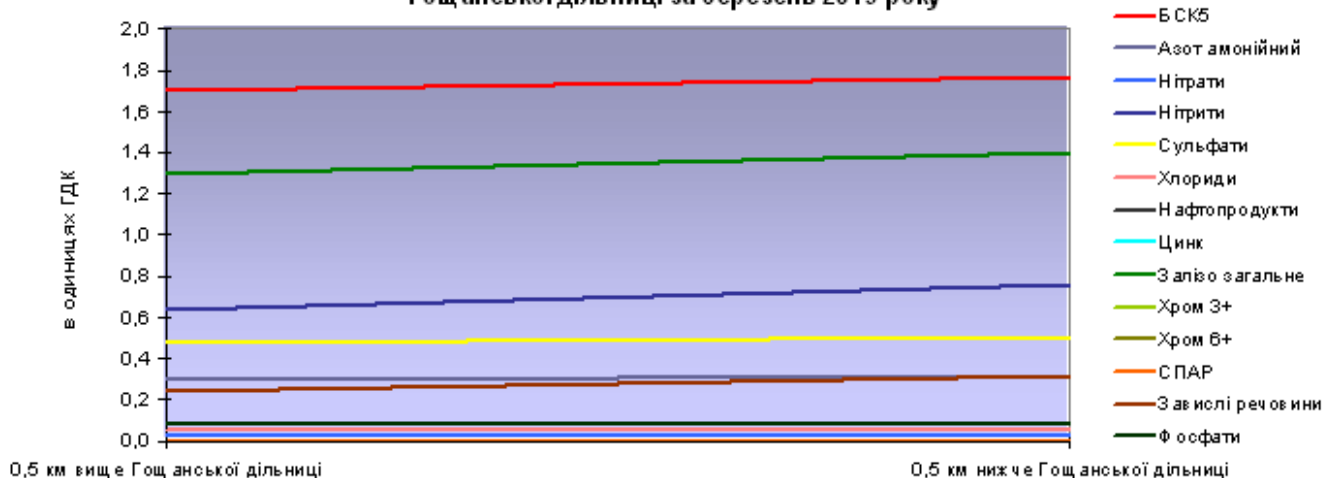
За іншими забруднювальними речовинами перевищення не відмічались.

Рівненською гідрогеолого-меліоративною експедицією у березні спостереження на водних об'єктах не проводились.

РОВОП ВКГ „Рівнеоблводоканал” проводились спостереження на р. Горинь та Устя у 6 пунктах (вплив скидів стічних вод Гоцанської, Квасилівської та Рівненської діляниць підприємства).

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень на річці Горинь Гощанської ділянки РОВКП ВКГ „Рівнеоблводоканал” в кратності ГДК, ілюструє діаграма, наведена на рис. 6.

Рис. 6. Показники якості води в р. Горинь до і після скиду з очисних споруд Гощанської ділянки за березень 2019 року

Відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

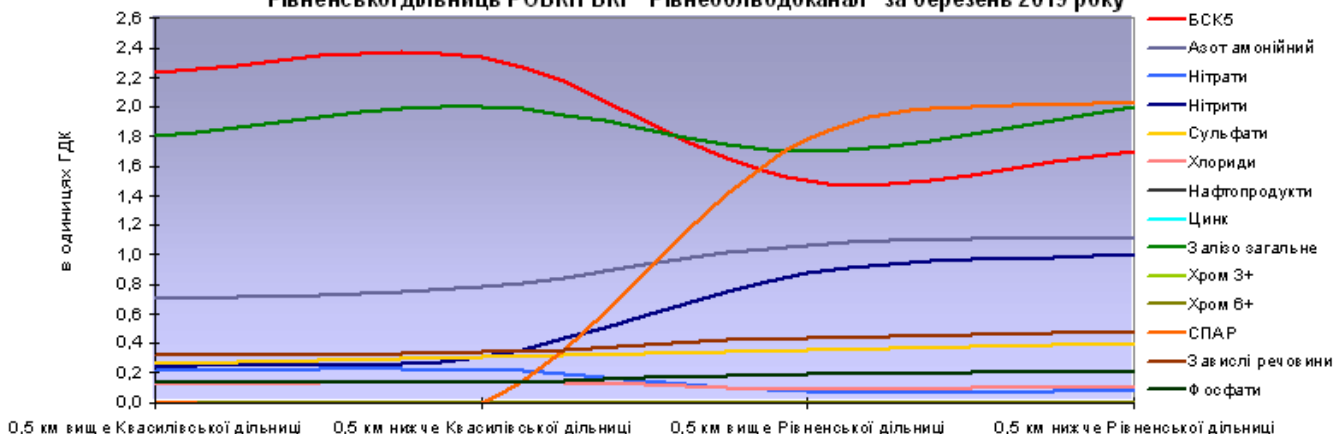
р. Горинь

у пункті до і після скиду стічних вод з очисних споруд Гощанської ділянки:

БСК₅ – 1,7 ГДК і 1,8 ГДК, залізо загальне – 1,3 ГДК і 1,4 ГДК, зріс вміст зважених речовин з 6 до 8 мг/дм³, спостерігався дещо знижений у воді розчинений кисень 5-4,8 мг/дм³ при нормі не менше 6 мг/дм³

Вміст забруднювальних речовин у контрольованих пунктах спостережень на річці Устя Квасилівської та Рівненської ділянок РОВКП ВКГ „Рівнеоблводоканал” в кратності ГДК, ілюструє діаграма, наведена на рис. 7.

Рис. 7. Показники якості води р.Устя до і після скидів з очисних споруд Квасилівської та Рівненської ділянок РОВКП ВКГ "Рівнеоблводоканал" за березень 2019 року

Відмічались перевищення ГДК за наступними показниками:

р. Устя

у пункті до і після скиду стічних вод очисних споруд Квасилівської ділянки:

БСК₅ – 2,2 ГДК і 2,3 ГДК, залізо загальне – 1,8 ГДК і 2 ГДК, спостерігався знижений у воді розчинений кисень 4 мг/дм³ при нормі не менше 6 мг/дм³

у пункті до і після скиду стічних вод з очисних споруд м. Рівне:

БСК₅ – 1,5 ГДК і 1,7 ГДК, азот амонійний - 1,1 ГДК і 1,1 ГДК, залізо загальне – 1,7 ГДК і 2 ГДК, СПАР – 1,8 ГДК і 2 ГДК.

Держекоінспекцією Поліського округу у березні відбір проб поверхневої води проводився на 4 річках у 7 пунктах спостережень. Перевищення ГДК відмічались за наступними показниками:

р. Устя

у пункті з мосту автодороги Рівне-Здолбунів
БСК₅ – 1,1 ГДК

р. Стубелка (Стубазка)

у пункті до і після скиду стічних вод очисних споруд підприємства Клевань „Комунсервіс“
БСК₅ – 1,6 ГДК і 2,2 ГДК

р. Замчисько

у пункті до і після скиду стічних вод очисних споруд ТзОВ „Свиспан Лімітед“
БСК₅ – 1,1 ГДК і 1,2 ГДК, залізо загальне – 9,2 ГДК і 12,1 ГДК

р. Случ

у пункті до і після скиду стічних вод очисних споруд КП „Березневодоканал“
БСК₅ – 1,9 ГДК і 2,75 ГДК, залізо загальне – 3,5 ГДК і 4 ГДК, зріс вміст зважених у воді речовин

5. Скиди в поверхневі водні об'єкти

Спостереження за скидами стічних вод з очисних споруд у водні об'єкти у 1 кварталі 2019 року держекоінспекцією у області проводились на 4 підприємствах (5 випусків).

Споруди, що працюють зі значним перевищеннями (в 5-10 і більше разів) гранично-допустимих скидів (ГДС):

- КП „Березневодоканал“ - за зваженими речовинами в 7,4 рази, БСК₅ в 23,2 рази, ХСК в 9,3 рази, амонієм сольовим в 7,3 рази, фосфатами в 8,2 рази, сульфатами в 1,2 рази, залізом в 3,6 рази
- Сарненське КП „Екосервіс“ у випуску 1 - за зваженими речовинами в 2 рази, БСК₅ в 8,1 рази, ХСК в 2,6 рази, амонієм сольовим в 2,9 рази, нітратами в 45,4 рази, нітритами в 1,55 рази, фосфатами в 1,9 рази, сульфатами в 2 рази, хлоридами в 4,4 рази,; у випуску 2 - за зваженими речовинами в 4,7 рази, БСК₅ в 18,5 рази, ХСК в 5,2 рази, амонієм сольовим в 6,6 рази, нітратами в 3,2 рази, нітритами в 27,6 рази, фосфатами в 2,8 рази, сульфатами в 1,3 рази, хлоридами в 5,9 рази
- ДП „Клеванькомунсервіс“ - за зваженими речовинами в 3,1 рази, БСК₅ в 15,7 рази, ХСК в 4,2 рази, амонієм сольовим в 7,65 рази, фосфатами в 1,8 рази

6. Радіаційний стан поверхневої та стічної води АЕС

Спостереження за радіоактивним забрудненням поверхневих вод у зонах впливу Рівненської та Хмельницької атомних станцій у пунктах спостережень Рівненської гідрогеолого-меліоративної експедиції на вміст радіонуклідів ¹³⁷Cs та ⁹⁰Sr у березні не проводились.

7. Стан поводження з відходами та непридатними і забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин (ХЗЗР)

В 1 кварталі 2019 року держекоінспекцією у області проведено 83 перевірки у сфері поводження з відходами та отруйними речовинами. До адміністративної відповідальності притягнуто 123 посадові особи. Накладено штрафів на загальну суму 15,198 тис. грн., з них стягнуто 13,328 тис. грн.

В містах та селищах міського типу області діє 26 полігонів і сміттєзвалищ твердих побутових відходів, з них не відповідають санітарним вимогам 22 сміттєзвалища.

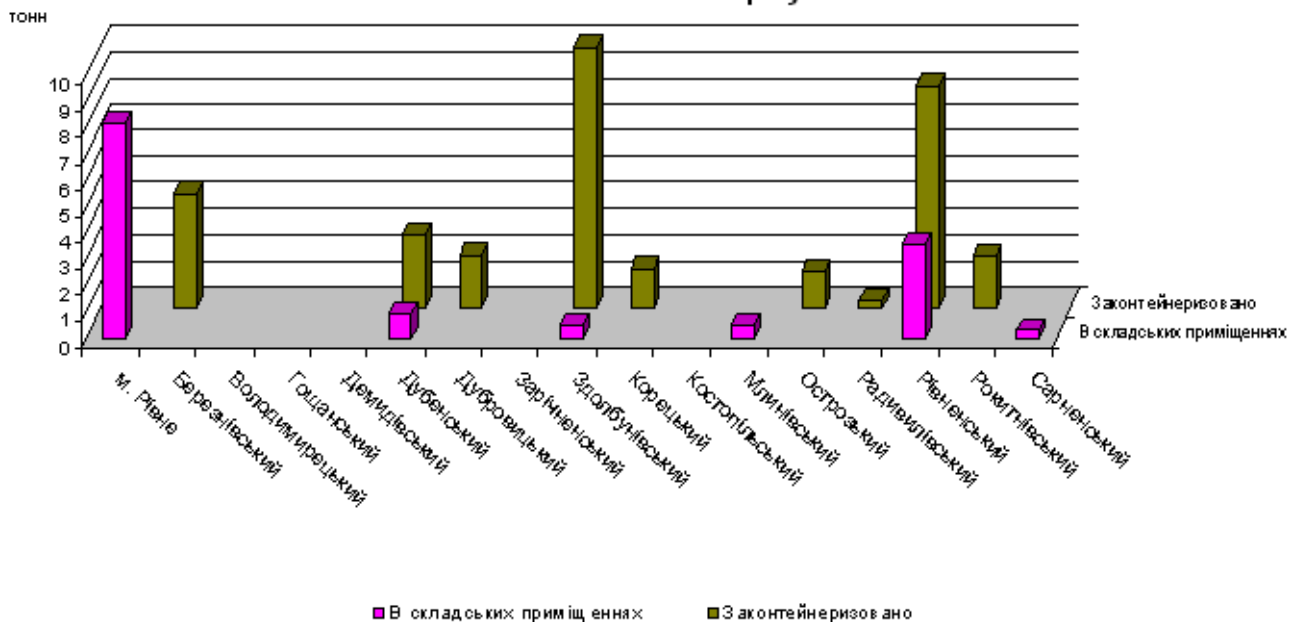
В області є 362 скотомогильники та 1 біотермічна яма, з них законсервовані – 359 скотомогильників і 1 біотермічна яма, діючі – 3 скотомогильники.

ТзОВ „ЕКО - ХЕЛП” - підприємство в області, що має ліцензію в сфері поводження з відпрацьованими люмінесцентними лампами, яке надає послуги юридичним особам із прийому й зберігання люмінесцентних ламп. Лампи зберігаються на складі і партіями вивозяться за межі області на утилізацію. Протягом 1 кварталу 2019 року ТзОВ „ЕКО - ХЕЛП” накопичено та вивезено на утилізацію 10891 люмінесцентних ламп та 86 ртутьвмісних термометрів.

В Рівненській області залишки непридатних до використання та заборонених до застосування ХЗЗР становлять 46,815 т (з тарою 116,54 т), з них 32,844 т – затарено у 46 бетонно-полімерних контейнерів, 13,971 т зберігається в 18 складських приміщеннях, з яких 7 складів не відповідають санітарним вимогам.

Наявність заборонених і непридатних до використання ХЗЗР в розрізі районів області ілюструє діаграма, наведена на рис. 12

Рис.12. Наявність непридатних та заборонених ХЗЗР, станом на 01.04.2019 року

Підготовлено відділом заповідної справи, екологічної мережі, моніторингу та природоохоронних заходів, за інформацією, наданою суб'єктами обласної системи моніторингу довкілля
Відповідальна за підготовку: головний спеціаліст Худоба І.П.
тел. (0362) 26-78-42
e-mail: info@ecorivne.gov.ua www.ecorivne.gov.ua